

Särskilt stöd i grundskolan

Läsåret 2022/23

Sveriges officiella statistik

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

Dokumentdatum: 2023-04-20

Diarienummer: 2022:2513

Skolverket, Stockholm 2023

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Om särskilt stöd.....	5
Enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång	5
Studiehandledning på modersmålet	6
Om statistiken	6
Insamling av uppgifter.....	6
Beskrivning av populationen.....	7
Jämförbarhet över tid.....	7
Särskilt stöd.....	9
Elever som omfattas av åtgärdsprogram	9
Enskild undervisning.....	10
Särskild undervisningsgrupp	12
Anpassad studiegång.....	13
Studiehandledning på modersmålet.....	15
Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats.....	17

Sammanfattning

Här sammanfattar vi statistiken över särskilt stöd i grundskolan. Statistiken publiceras också i tabeller på Skolverkets webbplats. Där finns dessutom kvalitetsdeklarationer för den officiella statistiken.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/

- Läsåret 2022/23 omfattas 5,9 procent av eleverna i grundskolan av ett åtgärdsprogram, vilket motsvarar knappt 65 200 elever. Detta är i nivå med läsåret 2021/22.
- Andelen elever i grundskolan som får stöd genom enskild undervisning är 0,8 procent, vilket motsvarar drygt 9 000 elever. Andelen har varit omkring 1,0 procent de senaste åtta läsåren.
- Totalt sett får 1,3 procent av eleverna i grundskolan stöd i särskild undervisningsgrupp, vilket motsvarar drygt 14 200 elever. Detta är i nivå med föregående läsår.
- Totalt har drygt 14 100 elever i grundskolan anpassad studiegång, vilket motsvarar 1,3 procent. Detta är i nivå med föregående läsår.
- Totalt har 2,8 procent av eleverna, drygt 30 600 elever, studiehandledning på modersmålet. Andelen är i nivå med läsåret 2021/22. Dessa elever kan, men behöver inte, omfattas av ett åtgärdsprogram.
- Såväl åtgärdsprogram som de olika typerna av stödåtgärder är vanligare bland pojkar än flickor. Skillnaden är störst när det gäller åtgärdsprogram, där skillnaden mellan flickor och pojkar är 2,9 procentenheter. Detta är en något mindre skillnad jämfört med föregående läsår, då den var 3,1 procentenheter. Bland de olika stödinsatserna är skillnaden mellan flickor och pojkar störst när det gäller andelen som får särskilt stöd i särskild undervisningsgrupp, 0,9 procentenheter, medan skillnaden är minst när det gäller andelen som har studiehandledning på modersmålet, 0,2 procentenheter.

Bakgrund

Här ger vi en kort bakgrund till statistiken över särskilt stöd i grundskolan per den 15 oktober. Vi beskriver särskilt stöd, hur data som statistiken baseras på samlas in, populationen och hur statistiken går att använda vid jämförelser över tid.

Om särskilt stöd

Om en elev riskerar att inte utvecklas i riktning mot att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller de kravnivåer som gäller, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om detta inte hjälper, eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga, gör lärare eller övrig skolpersonal en anmälan till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart att det inte behövs. Om eleven ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.¹

Enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång

I statistiken finns uppgifter om tre typer av stödinsatser som kan användas som särskilt stöd:

- enskild undervisning,
- särskild undervisningsgrupp och
- anpassad studiegång.

Särskilt stöd ska som huvudregel ges inom den grupp som eleven normalt tillhör. En elev kan dock, om det finns särskilda skäl, under en tid få sitt behov av särskilt stöd tillgodosett genom enskild undervisning eller i särskild undervisningsgrupp.² Att en elev bedöms ha behov av enskild undervisning eller särskild undervisningsgrupp kan, utöver inlärningsproblematik, ha att göra med social problematik eller en funktionsnedsättning.³ Det är elevens behov och förutsättningar som ska utgöra grunden för beslut om vilken typ av stödinsats som är bäst lämpad för eleven.

---

¹ 3 kap. 5, 7 och 9 §§ skollagen (2010:800).

² 3 kap. 8 och 11 §§ skollagen.

³ Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer.

Särskild undervisningsgrupp kan betyda undervisning i en annan gruppering inom skolenheten, eller undervisning i andra lokaler med annan personal i en kommun-gemensam grupp, ibland i så kallade skoldaghem eller resursskolor.⁴

Anpassad studiegång innebär att skolan gör avvikelser från den ordinarie timplanen för en enskild elev och sådant beslut får fattas om det särskilda stödet för eleven inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar.⁵ Ett beslut om anpassad studiegång måste föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar skolan utan fullständig utbildning och utan behörighet till gymnasieskolans nationella program.⁶

Det är rektorn som beslutar om placering i särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Besluten kan inte delegeras till någon annan.⁷

Studiehandledning på modersmålet

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.⁸ Det ligger i skolans uppdrag att organisera undervisningen för elever med ett annat modersmål än svenska så att eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper i skolans alla ämnen samtidigt som de lär sig det svenska språket. Ett sätt att tillgodose det behovet kan vara att ge eleven studiehandledning på modersmålet. Stödet kan antingen ges i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd, och det är bara när det är i form av särskilt stöd som åtgärdsprogram tas fram. Liksom för övrigt stöd är det insatsernas omfattning och varaktighet som skiljer särskilt stöd från extra anpassningar.⁹

Om statistiken

När vi presenterar statistiken i löpande text avrundas sifferuppgifter till tre informationsbärande siffror. Det betyder till exempel att 1 083 417 elever anges som 1 080 000 elever och att 13 128 lärare anges som 13 100 lärare. Alla beräkningar utgår dock från icke avrundade uppgifter.

Insamling av uppgifter

Statistiken över särskilt stöd i grundskolan ingår i Sveriges officiella statistik och avser den vecka den 15 oktober inträffar. Skolverket begär in uppgifter från huvudmän via Statistiska centralbyrån (SCB).

Skolverket begär in uppgifter om åtgärdsprogram och om särskilt stöd i form av enskild undervisning, placering i en särskild undervisningsgrupp och anpassad

---

⁴ Ibid.

⁵ 3 kap. 12 § skollagen.

⁶ Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer.

⁷ 3 kap. 9 § skollagen.

⁸ 5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185).

⁹ Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer.

studiegång. Det är fler elever som rapporteras ha ett åtgärdsprogram än som har någon av de specificerade stödinsatserna. Skolverket samlar också in uppgifter om elever som får studiehandledning på modersmålet som stöd.

Beskrivning av populationen

Läsåret 2022/23 går knappt 1 110 000 elever i grundskolan.¹⁰ Av samtliga elever är 49 procent flickor och 51 procent pojkar.

Tabell 1 nedan visar antal elever per årskurs för årskurs 1–9.

Tabell 1. Antal elever i grundskolans årskurs 1–9. Totalt samt fördelat på flickor och pojkar läsåret 2022/23.

Årskurs	Totalt	Flickor	Pojkar
Årskurs 1	121 297	58 680	62 617
Årskurs 2	122 846	59 895	62 951
Årskurs 3	121 930	59 379	62 551
Årskurs 4	123 216	60 168	63 048
Årskurs 5	122 222	59 545	62 677
Årskurs 6	126 724	61 709	65 015
Årskurs 7	123 782	60 321	63 461
Årskurs 8	122 370	59 367	63 003
Årskurs 9	120 963	58 803	62 160
Samtliga	1 105 350	537 867	567 483

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9 för läsåret 2022/23.

Jämförbarhet över tid

Sedan hösten 2012 publicerar Skolverket statistik om särskilt stöd i grundskolan. Från och med hösten 2014 samlas uppgifterna om särskilt stöd in per elev.

Den 1 juli 2014 reviderades skollagens bestämmelser om särskilt stöd.¹¹ Förändringen tydliggjorde att särskilt stöd, till skillnad från extra anpassningar, handlar om insatser av mer ingripande karaktär och som normalt sett inte är möjliga att genomföra för lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det är insatsernas omfattning eller varaktighet, eller både och, som skiljer särskilt stöd från det stöd som ges i form av extra anpassningar.¹² I och med lagändringen minskade gruppen elever för vilka åtgärdsprogram skulle tas fram.

Regelverket om studiehandledning på modersmålet ändrades inför läsåret 2018/19. Då infördes en bestämmelse om att en nyanländ elev som har tagits

¹⁰ I uppgiften ingår inte elever i internationella skolor eller sameskolan.

¹¹ Prop. 2013/14:160, bet. 2013/14:UbU19, rskr.2013/14:291.

¹² Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer.

emot i högstadiet ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt, vilket innebär en förstärkning av rätten till studiehandledning för denna elevgrupp.¹³

---

¹³ 3 kap. 12 i § skollagen. Prop. 2017/18:194, bet. 2017/18:UbU31, rskr. 2017/18:430.

Särskilt stöd

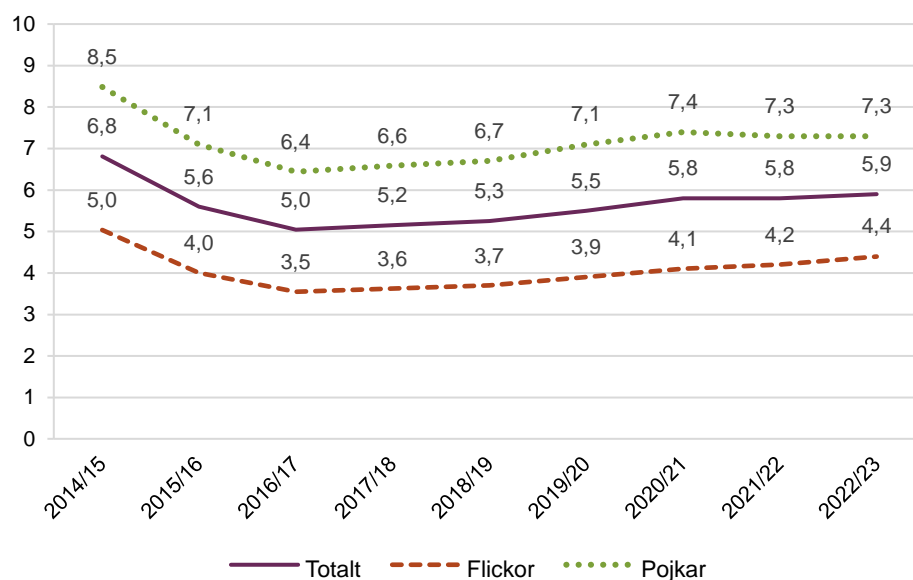
Här presenterar vi antal elever som omfattas av åtgärdsprogram, enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång och studiehandledning på modersmålet.

Elever som omfattas av åtgärdsprogram

Läsåret 2022/23 omfattas 5,9 procent av eleverna i grundskolan av ett åtgärdsprogram, vilket motsvarar knappt 65 200 elever. Detta är en ökning med 0,1 procentenheter mot föregående läsår.

Diagram 1 visar andel elever med åtgärdsprogram sedan läsåret 2014/15.

Diagram 1. Andel elever (procent) med åtgärdsprogram läsåren 2014/15–2022/23.

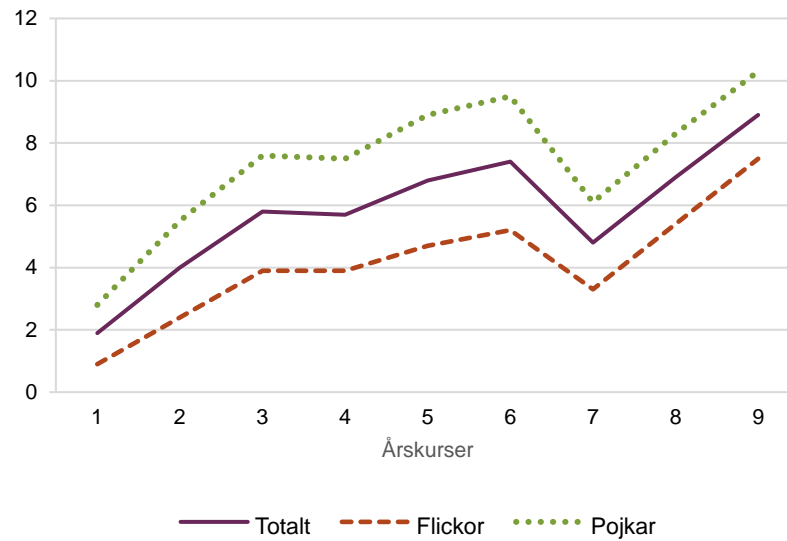
Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåren 2014/15–2022/23.

Som diagrammet visar så har andelen elever med åtgärdsprogram ökat något sedan läsåret 2016/17. Läsåret 2022/23 är andelarna i stort i nivå med föregående läsår.

Åtgärdsprogram är vanligare bland pojkar än bland flickor, 7,3 procent av pojkarna har ett åtgärdsprogram jämfört med 4,4 procent av flickorna.

Diagram 2 visar andel elever med åtgärdsprogram efter årskurs läsåret 2022/23.

Diagram 2. Andel elever (procent) med åtgärdsprogram i grundskolans årskurs 1–9. Totalt samt fördelat på flickor och pojkar läsåret 2022/23.

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåret 2022/23.

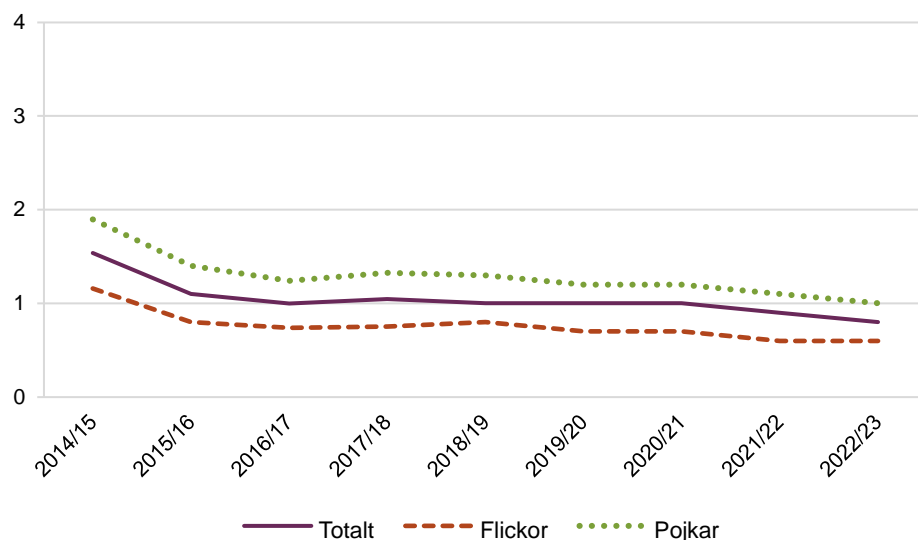
Andelen elever med åtgärdsprogram varierar stort mellan årskurserna. Andelen elever med åtgärdsprogram ökar från årskurs 1 till 6. Därefter minskar andelen mellan årskurs 6 och årskurs 7, för att sedan öka igen. Högst andel elever med åtgärdsprogram är det i årskurs 9. Mönstret har varit likartat de senaste åren. Totalt har 9,3 procent av eleverna (drygt 11 200 elever) i årskurs 9 ett åtgärdsprogram läsåret 2022/23.

Enskild undervisning

Lsåret 2022/23 får 0,8 procent av eleverna i grundskolan stöd genom enskild undervisning, vilket motsvarar drygt 9 000 elever. Det är vanligare att pojkar får stöd genom enskild undervisning än flickor. Bland flickorna är andelen 0,6 procent och bland pojkarna 1,0 procent.

Diagram 3 visar andel elever som får stöd genom enskild undervisning sedan läsåret 2014/15.

Diagram 3. Andel elever (procent) som får stöd genom enskild undervisning läsåren 2014/15–2022/23.

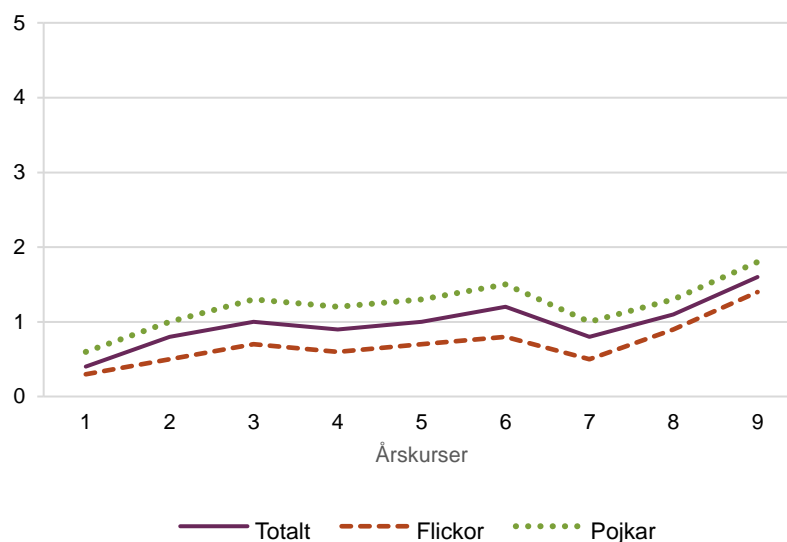

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåren 2014/15–2022/23.

Som diagrammet visar så har andelen minskat från 1,5 läsåret 2014/15 och sedan varit omkring 1,0 procent de senaste 8 läsåren.

Diagram 4 visar andelen elever med enskild undervisning i grundskolans årskurs 1–9, totalt samt bland flickor och pojkar.

Diagram 4. Andel elever (procent) med enskild undervisning i grundskolans årskurs 1–9. Totalt samt fördelat på flickor och pojkar läsåret 2022/23.

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåret 2022/23.

Andelen elever med stöd genom enskild undervisning varierar inte i någon större grad mellan de olika årskurserna. Högst andel är det i årskurs 9, där 1,2 procent av eleverna har särskilt stöd genom enskild undervisning. För flickor i årskurs 9

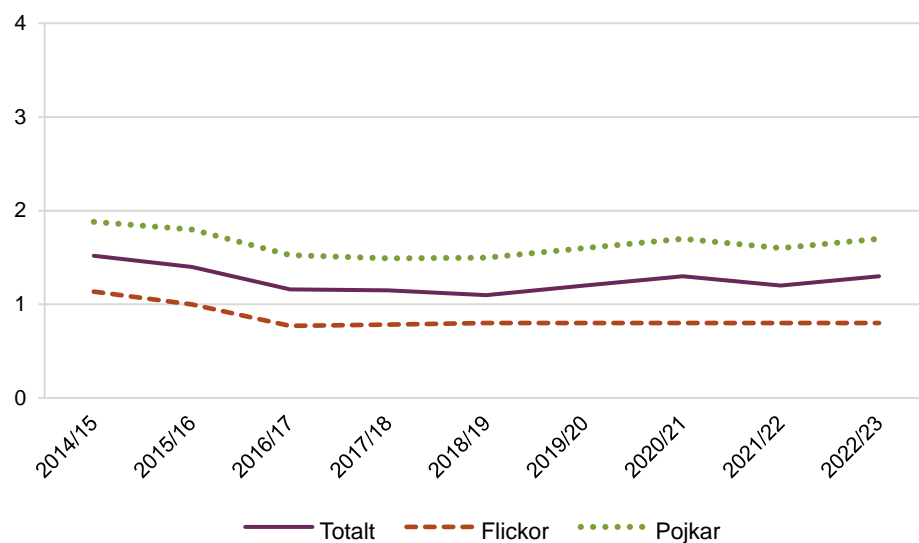
är andelen 1,2 procent och för pojkar är andelen 1,4 procent. Andelarna är i nivå med föregående läsår.

Särskild undervisningsgrupp

Totalt sett får 1,3 procent av eleverna i grundskolan stöd i särskild undervisningsgrupp läsåret 2022/23, vilket motsvarar drygt 14 200 elever. Bland flickorna är andelen 0,8 procent och bland pojkarna 1,7 procent.

Diagram 5 visar andel elever som får stöd genom särskild undervisningsgrupp sedan läsåret 2014/15.

Diagram 5. Andel elever (procent) som får stöd genom särskild undervisningsgrupp läsåren 2014/15–2022/23.

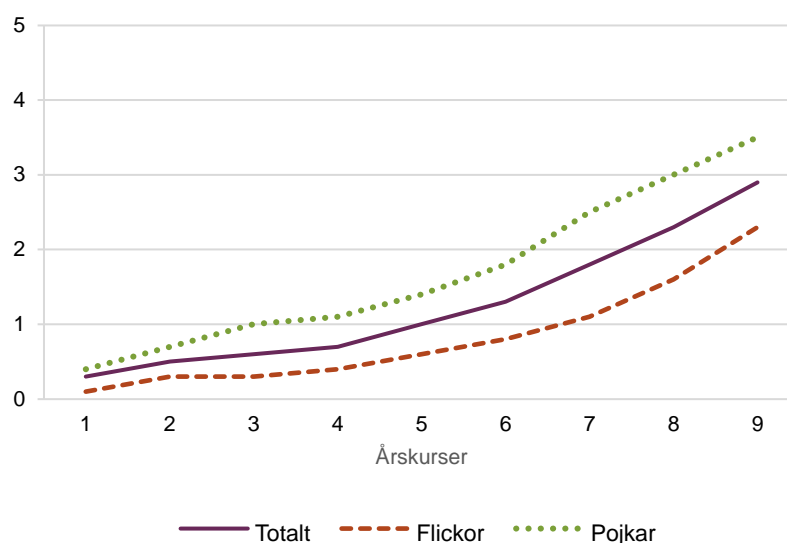

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåren 2014/15–2022/23.

Som diagrammet visar så har andelen elever i särskild undervisningsgrupp minskat från 1,5 procent läsåret 2014/15 för att sedan ha varit mellan 1,1 och 1,3 procent de senaste sju läsåren.

Diagram 6 visar andelen elever i särskild undervisningsgrupp i grundskolans årskurs 1–9, totalt samt bland flickor och pojkar.

Diagram 6. Andel elever (procent) i särskild undervisningsgrupp i grundskolans årskurs 1–9. Totalt samt fördelat på flickor och pojkar läsåret 2022/23.

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåret 2022/23.

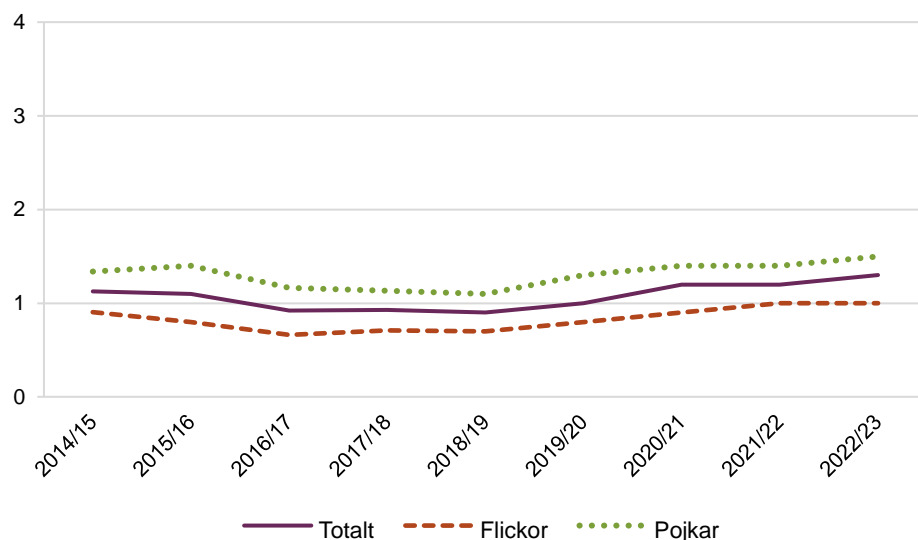
Andelen elever med stöd i särskild undervisningsgrupp ökar för varje årskurs. Störst är andelen i årskurs 9 där totalt 3,1 procent får stöd i särskild undervisningsgrupp. Läsåret 2022/23 får 2,6 procent av flickorna och 3,7 procent av pojkarna stöd i särskild undervisningsgrupp i årskurs 9.

Anpassad studiegång

Totalt sett har 1,3 procent av eleverna i grundskolan anpassad studiegång. Läsåret 2022/23 motsvarar detta drygt 14 100 elever. Bland flickorna är andelen 1,0 procent och bland pojkarna 1,5 procent.

Diagram 7 visar andel elever som får stöd genom anpassad studiegång sedan läsåret 2014/15.

Diagram 7. Andel elever (procent) som får stöd genom anpassad studiegång läsåren 2014/15–2022/23.

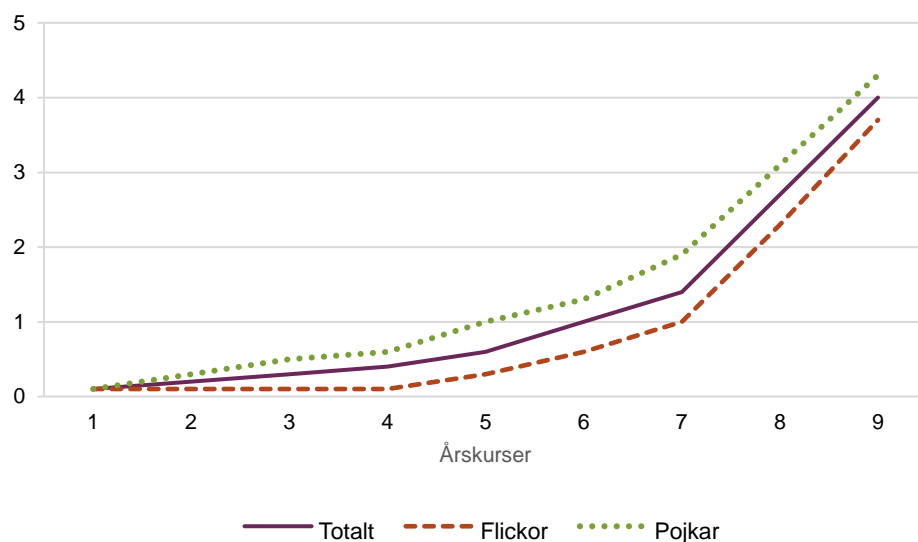

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåren 2014/15–2022/23.

Diagrammet visar att andelen elever med anpassad studiegång varit omkring 1,0 procent sedan läsåret 2014/15.

Diagram 8 visar andelen elever med anpassad studiegång i grundskolans årskurs 1–9, totalt samt bland flickor och pojkar.

Diagram 8. Andel elever (procent) med anpassad studiegång i grundskolans årskurs 1–9. Totalt samt fördelat på flickor och pojkar läsåret 2022/23.

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåret 2022/23.

Jämfört med särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning och studiehandledning på modersmålet, är anpassad studiegång fram till årskurs 5 den minst vanliga stödinsatsen. Därefter ökar dock andelen elever med anpassad studiegång

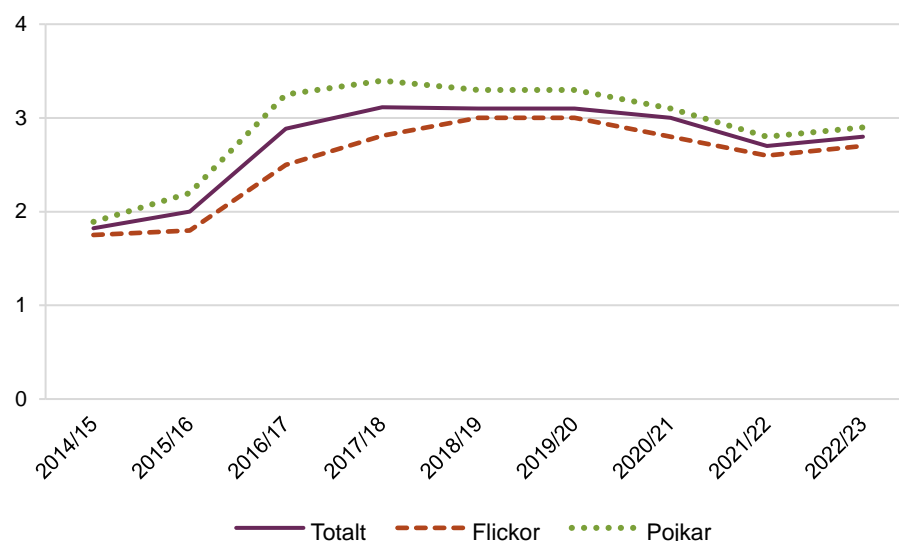
och i årskurs 9 har 4,5 procent av eleverna anpassad studiegång, vilket är en högre andel än de övriga stöden. Föregående läsår var mönstret likartat. Bland flickorna i årskurs 9 har 4,3 procent anpassad studiegång och bland pojkarna 4,6 procent läsåret 2022/23.

Studiehandledning på modersmålet

Totalt sett har 2,8 procent av eleverna i grundskolan studiehandledning på sitt modersmål läsåret 2022/23. Denna andel motsvarar drygt 30 600 elever. Bland flickorna är andelen 2,7 procent och bland pojkarna 2,9 procent.

Diagram 9 visar andel elever som får studiehandledning på modersmålet sedan läsåret 2014/15.

Diagram 9. Andel elever (procent) som får studiehandledning på modersmålet läsåren 2014/15–2022/23.

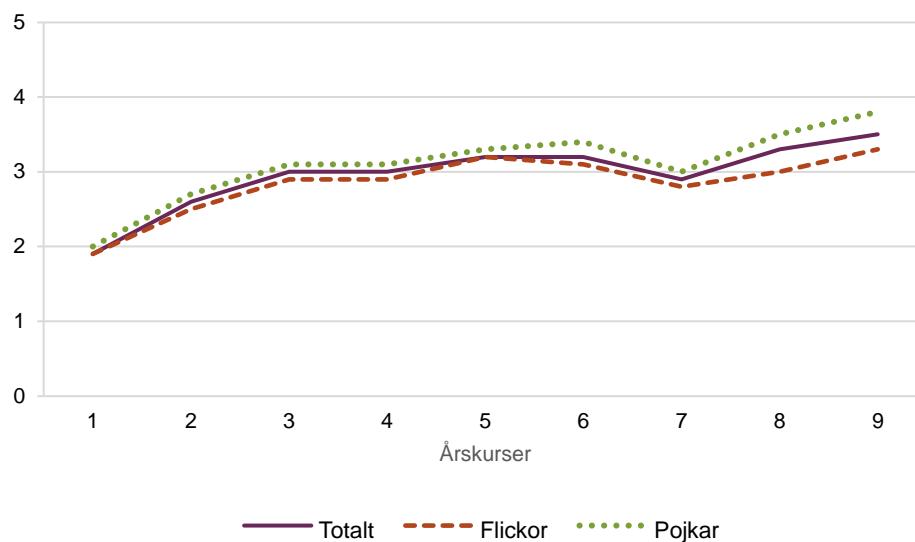

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåren 2014/15–2022/23.

Diagrammet visar att andelen elever som har studiehandledning på modersmålet ökade mellan läsåren 2014/15 och 2017/18, men att den har varit mellan 2,7 och 3,1 procent de senaste sex läsåren.

Diagram 10 visar andelen elever med studiehandledning på modersmålet i grundskolans årskurs 1–9, totalt samt bland flickor och pojkar.

Diagram 10. Andel elever (procent) med studiehandledning på modersmålet i grundskolans årskurs 1–9. Totalt samt fördelat på flickor och pojkar läsåret 2022/23.

Källa: Grundskolan, Skolor och elever, tabell 9A för läsåret 2022/23.

Andelen elever som får stöd i form av studiehandledning på modersmålet är som högst i årskurs 9, där andelen totalt är 3,2 procent. Denna andel är i nivå med föregående läsår. Bland flickorna i årskurs 9 är andelen med studiehandledning på modersmålet 3,1 procent och bland pojkar 3,3 procent.

Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats

De tabeller som uppgifterna är hämtade från hittar du på Skolverkets webbplats.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

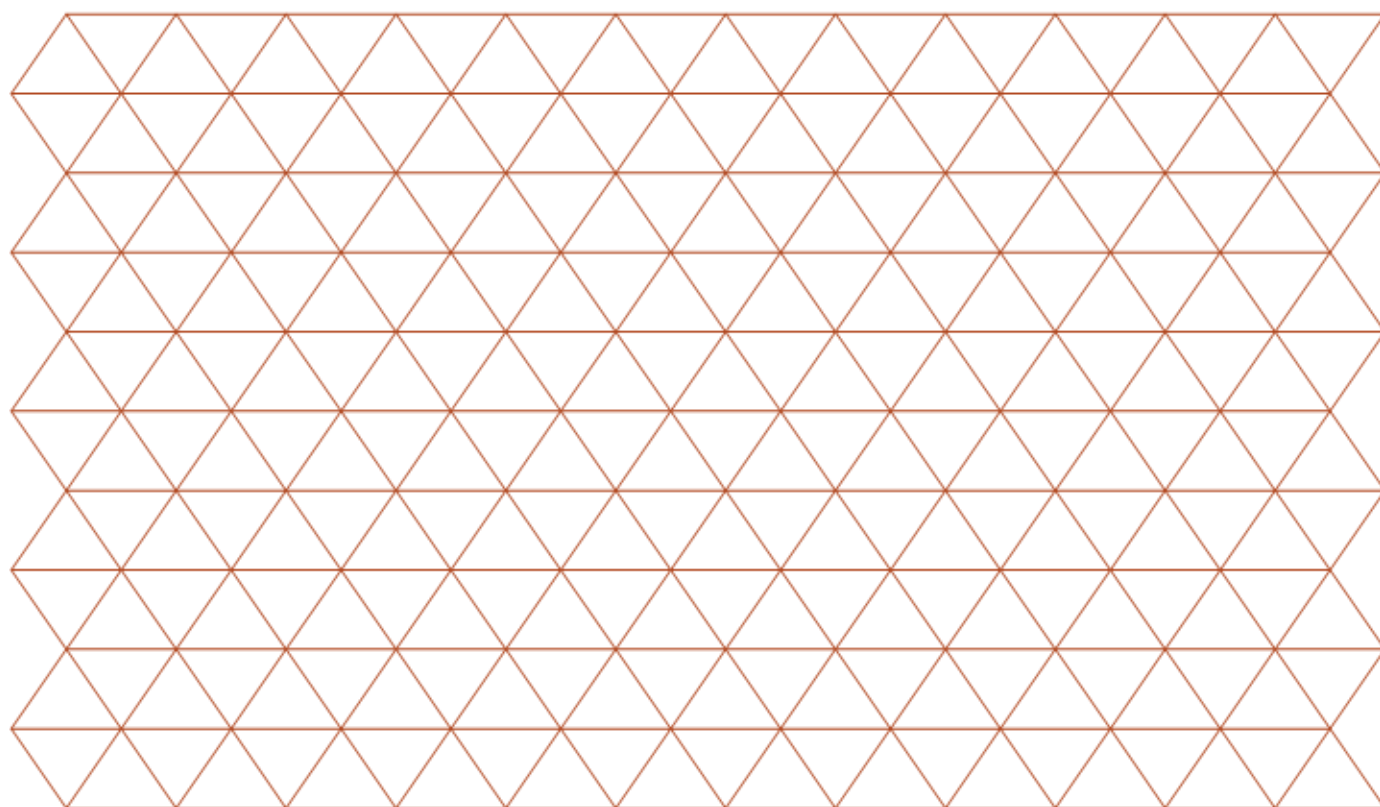
› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde]
› [läsåår, termin, år] › [Tabell XX].

På Skolverkets webbplats redovisas statistik för riket och per kommun.

I kvalitetsdeklarationen för statistiken finns information om statistikens ändamål, innehåll, tillförlitlighet, aktualitet, tillgänglighet och jämförbarhet. Du hittar kvalitetsdeklarationen på Skolverkets webbplats.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde]
› [läsåår, termin, år] › [Relaterade dokument].

Skolverket

www.skolverket.se